

Motion till riksdagen 2016/17:3459

av **Maria Weimer m.fl. (L)**

Utgiftsområde 21 Energi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2017 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell 1 i motionen.

Motivering

Utgiftsområdet omfattar frågor om tillförsel, distribution och användning av energi.

Uppvärmningen av jorden genom ökade koldioxidutsläpp är den största framtidsutmaningen för vår generation. Tack vare vattenkraften, kärnkraften och investeringar i förnybar el har Sverige en säker, effektiv elproduktion med små utsläpp av växthusgaser till konkurrenskraftiga priser. Näringsliv och privatpersoner måste kunna lita på en trygg elförsörjning med hög leveranssäkerhet till rimliga priser alla årets dagar. En långsiktig och stabil energiförsörjning är avgörande för klimatet, svenska jobb och svensk konkurrenskraft och därmed för vår tillväxt och välfärd.

Liberalerna vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem och fokusera på att minska utsläppen. Kombinationen av satsning på förnybar energi och en möjlighet till att förnya svensk kärnkraft är central för att säkra en koldioxidfri elproduktion för hela vårt närområde. Sverige behöver en mer likvärdig beskattning inom energisektorn och en liberalisering av energipolitiken som sätter klimathänsyn, långsiktiga spelregler och konkurrensneutrala villkor i första rummet. Att låta kärnkraft, vattenkraft, vindkraft och solkraft konkurrera på egna meriter är grunden för en liberal och fungerande energimarknad. Visionen för energipolitiken bör vara en långsiktigt hållbar och klimatneutral energiförsörjning med högsta möjliga försörjningstrygghet och energisäkerhet.

Energiproduktion skapar nästan alltid någon form av miljöpåverkan. Fossila bränslen skadar klimatet och förorenar luften. Kärnkraft skapar farligt avfall som måste hanteras. Förnybar energi förbrukar inte resurser som tar slut, men kan i vissa fall påverka naturen och tära på den biologiska mångfalden. Energisystemets miljö- och climateffekter ska minskas genom energieffektivisering och en successiv introduktion

av klimatneutrala produktionsformer. För att driva på miljöanpassningen behövs generella regelverk för utsläpp och säkerhet samt ekonomiska styrmedel. Det är av stor vikt att staten därvidlag är neutral mellan energislagen.

Den som förorenar klimatet ska betala för sig. Koldioxidskatt på fossila bränslen och ett utvecklat men reformerat utsläppshandelssystem inom EU är viktiga styrmedel. Det måste kosta att skada klimatet. Sverige kan spela en roll som föregångsland avseende omställningen till fossiloberoende, och vi har i dag ett elöverskott som kan exporteras. Genom export av bland annat klimatsmart el till våra EU-grannar kan vi bidra till att göra EU mindre fossilberoende samtidigt som vi bidrar till våra grannars energisäkerhet och minskar deras beroende av rysk gas.

Energifrågorna är i högsta grad gränsöverskridande och tjänar på ett starkare EU-samarbete. Liberalerna ser positivt på EU-kommissionens förslag till energiunion och anser att Sverige måste vara pådrivande för ett närmare europeiskt samarbete på energiområdet. I tider av ökad konflikt i vårt närområde och där bland annat gasleveranser används som politiskt påtryckningsmedel behövs en trygg energiförsörjning på europeisk nivå. Europas beroende av rysk gas måste minska och regeringen måste agera inom EU för att gasledningen Nordstream II ska stoppas. Rysk gas skadar klimatet och vår säkerhet.

Liberalerna står inte bakom energiöverenskommelsen som i juni slöts mellan Socialdemokraterna, Moderaterna, Centerpartiet, Miljöpartiet och Kristdemokraterna. Överenskommelsen är dyr, dålig för Sverige och saknar klimatnytta. Ett mål om 100 procent förnybart sätts till 2040, vilket av olika partier tolkas olika. Ena sidan jublar över att kärnkraften läggs ner och andra sidan hävdar att kärnkraften räddats. Stora subventioner ska nu läggas på förnybara energikällor trots att energimarknaden redan är så mättad att inga nya investeringar lönar sig. Subventionerna är dyra, snedvrider konkurrensen, slår mot vattenkraftens och kärnkraftens lönsamhet och bör därför i stället fasas ut. Riksdagens utredningstjänst har räknat ut att en ökad ambitionsnivå i elcertifikatsystemet från 2021 till 2045 kostar miljarder och kan sammanlagt hamna på runt 100 miljarder beroende på priserna på elcertifikatmarknaden. Havsbaserad vind är bland de dyraste kraftslagen och enligt Energimyndigheten kostar 10 TWh havsbaserad vind mellan 80 och 100 miljarder kronor.

Liberalerna var det första partiet att driva frågan om avskaffad effektskatt på kärnkraft och vi välkomnar därför att effektskatten nu fasas ut. Att fastighetsskatten på vattenkraft sänks är också bra. Effektiviseringar och nya investeringar behövs för det som är kronjuvelen i vår svenska energimix. Samtidigt uppstår den märkliga situationen att staten genom slopad effektskatt ska underlätta för en renovering av kärnkraften, samtidigt som man med kraftfulla subventioner ska låta ny vindkraft konkurrera ut den nyrenoverade kärnkraften. Liberalerna efterlyser en konsekvensanalys av vad stängningar av reaktorer betyder för förlorad baskraft, för ökad energiimport och för klimatet. Ett sådant uppdrag bör läggas på Energimyndigheten.

Liberalerna vill rikta fokus på att minska vårt beroende av fossila energikällor i stället för att straffa koldioxidfri produktion. Vi vill värna Sveriges klimatsmarta energisystem. Därför kan vi inte stå bakom målet på 100 procent förnybart som är en del av energiöverenskommelsen. Vi ser förnybar energi som ett medel för att uppnå billig och miljövänlig el och inte som ett mål i sig. Målet bör i stället vara att värna om det 100 procent fossilfria elsystem som Sverige nästan har uppnått. Vi anser att det finns betydligt större klimatvinster att göra genom att vidta åtgärder inom de sektorer som har höga klimatutsläpp, såsom transportsektorn, processindustrin och jordbruket.

Sverige är med vår tunga basindustri beroende av en stabil elproduktion årets alla dagar, även kalla vinterdagar. Genom mer instabil elproduktion och mindre stabil kärnkraft ökar vårt och våra grannars beroende av fossil energi. Även FN:s klimatpanel lyfter fram kärnkraften för att minska världens utsläpp.

Vi lever i en spännande tid där det pågår en snabb teknisk utveckling på energiområdet. Det finns en stor potential att fortsätta bygga ut förnybara energislag, solenergi och biogas samt att utveckla nya tekniker som vågkraft. Tekniska innovationer och produktutveckling liksom utveckling av nya tjänster och affärsmodeller är viktiga delar för att skapa ett långsiktigt hållbart energisystem. Med en ökad andel förnybar energi ökar behovet av lagring och flexibilitet i energisystemet. Liberalerna föreslår därför en satsning på forskning och innovation kring energilagring och batterier. Vår utgångspunkt är att medlen bör fördelas av Energimyndigheten. *På detta utgiftsområde och för 2017 innebär det att 5 miljoner kronor tillförs anslag 1:4.*

I budgetpropositionen för 2016 avskaffade regeringen skattefriheten för vissa småskaliga elproducenter. Detta innebär att det blir svårare och dyrare för privatpersoner och företag att producera egen hållbar el från exempelvis solenergi. Detta är en svårbegriplig reform från en regering som säger sig värna klimatet och vilja satsa på förnyelsebar energi.

Liberalerna föreslår att skattefriheten för småskalig elproduktion återställs. Detta försvagar statens finanser med 190 miljoner kronor för 2017 under inkomsttitel 1430 Energiskatt jämfört med regeringens proposition.

Fler dörrar måste hållas öppna för att säkerställa ett hållbart energisystem i framtiden. Fjärde generationens kärnkraftsreaktorer har potential att sänka utsläppen av koldioxid samtidigt som avfallet kan bearbetas och användas som bränsle. För klimatets skull bör förslaget från våra ledande tekniska universitet att bygga en svensk forskningsreaktor genomföras. I samband med behandlingen av den kommande forskningspropositionen vill Liberalerna avsätta medel till en forskningsreaktor.

Sveriges välfärd och tillväxt är beroende av en konkurrenskraftig industri. Samtidigt står industrin för en stor del av våra koldioxidutsläpp, och alla insatser för att minska utsläppen är viktiga. Energimyndigheten genomför för närvarande en intressant studie om olika aspekter och förutsättningar för att på sikt kunna tillverka järn från järnmalm i Sverige utan utsläpp av koldioxid till atmosfären, vilket bland annat kräver tillgång till mycket el. Liberalerna anser att denna typ av forskning och projekt på olika sätt bör främjas.

Regeringen väljer en rad kortsiktiga bidrag för att stimulera förnyelsebar energi. Ambitionen är lovvärd, men det behövs inte mer pengar till investeringsstöd, något som branschen själv påpekar. Vad svensk energimarknad behöver är långsiktiga och teknikneutrala styrmedel, inte kortsiktiga och oförutsägbara bidrag. *Därmed avvisas anslag 1:3 och 1:6 i sin helhet.*

Vidare är vi kritiska till regeringens ambivalenta och otydliga politik när det gäller skatt på småskalig förnybar energi, såsom solenergi. Det är positivt med momsbefrielse för småskalig solenergiproduktion men vi konstaterar att oklara ekonomiska spelregler inte gynnar en växande marknad, och regeringens agerande försvårar utbyggnaden av solenergi. Solenergi har stor utvecklingspotential och att allt fler privatpersoner men även offentliga aktörer och företag väljer denna energiform är glädjande. Systemet med beskattning som utgår per juridisk person i stället för per anläggning drabbar fastighetsägare och andra med ett diversifierat fastighetsbestånd och hämmar därmed

utbyggnaden av solenergi på platser där småskalig energiutvinning och energianvändning sker på samma punkt.

Den största utmaningen när det gäller att bryta Sveriges beroende av fossila bränslen är transportsektorn. Det krävs åtgärder för att nå det långsiktiga målet om en fossilfri fordonsflotta, och under utgiftsområde 20 redovisar vi en rad insatser för att komma närmare målet. Det är positivt med den marknadsdrivna elektrifiering av transportsektorn som pågår. En mer omfattande elektrifiering av transportsektorn kräver en stabil och koldioxidsnål elproduktion som kan leverera ren el till eldrivna fordon. Här spelar våra klimatsmarta energislag vattenkraft, kärnkraft och förnybar el en viktig roll. Vidare behövs en bättre laddinfrastruktur för att främja en fossilfri fordonsflotta. Det är rimligt att staten står för en del av denna kostnad. Liberalerna föreslår en satsning för att stimulera utbyggnad av laddinfrastruktur. *På detta utgiftsområde och för 2017 innebär det att 75 miljoner kronor tillförs ett nytt anslag 1:12 Laddstolpar.*

Liberalerna ifrågasätter kortsiktiga stöd och subventioner och gör en annan bedömning än regeringen vad gäller vilka insatser som krävs för ett stabilt och klimatsmart energisystem. Utifrån detta samt att vi gör andra prioriteringar än regeringen på satsningar och reformer inom årets budgetmotion hamnar vi på en annan fördelning av anslaget än regeringen. *På en rad anslag föreslår vi en återgång till tidigare anslagsnivåer, vilket gäller anslag 1:1 och 1:8.*

Liberalerna föreslår att pris- och löneomräkningen för åren 2017–2019 justeras ned med 20 procent årligen. *På detta utgiftsområde påverkas anslag 1:1 och 1:4.*

Tabell 1 Anslagsförslag 2017 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen (L)
1:1 Statens energimyndighet	281 284	–20 037
1:2 Insatser för energieffektivisering	233 000	
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft	10 000	–10 000
1:4 Energiforskning	1 420 788	+4 325
1:5 Ersättning för vissa kostnader vid avveckling av Barsebäcksverket	52 600	
1:6 Planeringsstöd för vindkraft	15 000	–15 000
1:7 Energimarknadsinspektionen	118 898	–283
1:8 Energiteknik	440 000	–340 000
1:9 Elberedskap	255 000	
1:10 Avgifter till internationella organisationer	25 328	
1:11 Lokal och regional kapacitetsutveckling för klimat- och energiomställning	25 000	
<i>Nya anslag</i>		
1:12 Laddinfrastruktur		+75 000
Summa	2 876 898	–305 995
<i>Specificering av anslagsförändringar</i>		
1:1 Statens energimyndighet		–19 000
1:1 Statens energimyndighet		–1 037
1:3 Stöd för marknadsintroduktion av vindkraft		–10 000
1:4 Energiforskning		–675
1:4 Energiforskning		+5 000
1:6 Planeringsstöd för vindkraft		–15 000
1:7 Energimarknadsinspektionen		–283
1:8 Energiteknik		–340 000
1:12 Laddinfrastruktur		+75 000

Maria Weimer (L)

Said Abdu (L)

Tina Acketoft (L)

Mats Persson (L)

Christer Nylander (L)

Emma Carlsson Löfdahl (L)